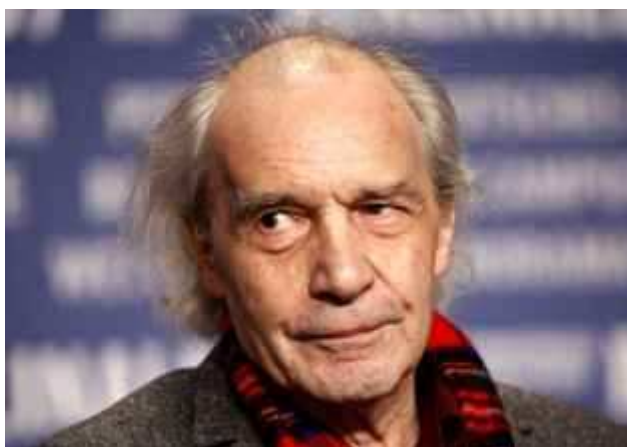

Jacques Rivette nous appartient

Amb presentació de l'actriu Bulle Ogier

Roda de premsa

Dia: Dimarts 18 d'abril 2017

Hora: 16.30

Lloc: Sala Laya – Filmoteca de Catalunya

Bulle Ogier encapçala l'homenatge de la Filmoteca a Jacques Rivette, ideòleg de la *Nouvelle Vague*

- Reivindiquem amb nou títols el cinema transgressor del cineasta francès, marcat pel teatre i la dualitat entre realitat i ficció
- L'actriu predilecta del cineasta, ens visita per presentar dos dels seus films

La **Filmoteca de Catalunya** programa, del **18 d'abril fins al 23 de maig**, el cicle ***Jacques Rivette nous appartient***, una selecció representativa de l'obra d'un dels ideòlegs de la *Nouvelle Vague*, mort el gener de l'any passat. **Bulle Ogier**, una de les seves actrius fetitxe i amb una vasta carrera internacional a l'esquena, ens visita per presentar el cicle, integrat per nou films.

Sempre amb un peu al cinema i l'altre al teatre, Jacques Rivette (Rouen, 1928 - París, 2016) va revolucionar el cinema amb el seu cinema basat en la duplicitat entre realitat i ficció, la flexibilitat en les estructures narratives i la conversió dels actors en autors a través de la improvisació (en alguns casos, pràcticament total). Unes innovacions que, sumades a la llarga durada dels seus films, van allunyar-lo del gran públic però han construït un magnífic llegat filmogràfic que és necessari recuperar. Considerant que molts dels films de Rivette no ha estat estrenats al nostre país, amb aquesta retrospectiva parcial tenim ocasió de descobrir o recuperar part de l'obra d'un cineasta transgressor i fonamental a la història del cinema, la filmografia del qual (formada per una trentena de pel·lícules) no ha rebut, injustament, la mateixa atenció que la dels seus coetanis de la *Nouvelle Vague*.

EL RIVETTE TEÒRIC I LA NOUVELLE VAGUE

Gairebé obsessionat per la relació entre ficció i realitat, entre allò eteri i allò tangible, i admirador de Jean Renoir i de la comèdia d'Hollywood, Rivette va dedicar la pràctica totalitat de la seva carrera a l'experimentació, donant com a resultat films que transgredien les convencions cinematogràfiques del moment. Després de fundar la poc duradora revista *La Gazette du Cinéma* amb Éric Rohmer, un dels quatre membres fundadors de la *Nouvelle Vague*, el 1953 s'afegirien a la redacció de *Cahiers de Cinéma*, on Rivette acabaria sent redactor en cap sota la batuta d'André Bazin. Allà, afiançarien la relació amb els altres dos grans "joves turcs", François Truffaut i Jean-Luc Godard. Sempre fidel als principis de la posada en escena que està a la base de la "política dels autors", la filmografia de Rivette requereix un grau d'implicació de l'espectador absolut: el joc de màscares, la creació de ficcions solapades i la presència de forces

obscuras, conspiració, desdoblament de personalitat dels personatges, la confrontació o l'alienació són alguns dels elements recurrents del seu cinema. Rivette beu de Renoir (la influència teatral), Lang (l'interès pel *noir*), Hawks (la comicitat de certs personatges) i Hitchcock (el tractament de la intriga i certs elements fantàstics) i, tot i que el minimalisme de la seva posada en escena –depuradíssima en el tractament de l'espai, la llum i el so– en disti molt, utilitza aquestes influències per a mesclar i reinventar els gèneres.

UNA FILMOGRAFIA AL MARGE DE LES CONVENCIONS

L'any 1956, juntament amb Chabrol, va rodar el curt **Le coup du berger** (1956), exercici experimental fonamental en la Nouvelle Vague. El seu primer llargmetratge, **Paris nous appartient** (1958), ja mostra les seves filies teatrals, la complexitat estructural i una inclinació per la improvisació que s'accentua especialment a partir de **L'amor fou** (1969). Amb reminiscències del *noir* clàssic, elements de thriller psicològic i la ciutat de París com un personatge més (i allunyat de la seva representació idíllica habitual), el seu debut va ser tota una declaració d'intencions. El seu segon llarg, **La religieuse** (1966), era una crítica als abusos de l'església catòlica i al moralisme de la societat de l'època amb una forta càrrega feminista. Censurat a França fins a 1975, una seva posada en escena més tradicional el va convertir en un dels films de Rivette més accessibles. Definitivament, s'oposa a les convencions narratives imperants amb la conceptualment radical **L'amor fou** (1969), on divaga, a partir d'assajos teatrals amb una alta dosi d'improvisació dels seus protagonistes (amb una excelsa i colpidora Bulle Ogier al capdavant), sobre la confrontació entre cinema i teatre com a manifestacions artístiques. Rivette porta la improvisació dels actors al límit a **Out 1, noli ma tangere** (1970), el seu projecte més ambiciós i avantguardista, tot i que escassament divulgat a causa de la seva exagerada durada. Novament, les societats secretes, el complot o la dualitat entre realitat i ficció impregnen aquest delirant i a la vegada lúcid film amb referències a una dècada convulsa políticament i social. L'any 1974, amb **Céline et Julie vont en bateau** *Céline i Julia van en barco*, tornem a veure el Rivette més feminista en el marc del moviment d'alliberament de la dona posterior al maig del 68. Cabdal en la seva filmografia i un dels més exitosos comercialment, aquest film amb múltiples referències literàries combina misteri i fantasia en una atmosfera sovint inquietant. Dos anys més tard, a l'onírica **Duelle** (1976) Rivette barreja gèneres amb la posada en escena més depurada, tocs expressionistes i profusió de referències al cinema clàssic i *noir*. Inicialment, havia estat projectat com a part d'una tetralogia fallida sobre les dones i la mitologia que continuaria amb **Noróit** *Viento del noroeste* (1976), un treball arriscat on hi impera la fragmentació narrativa i on inicia la fidel col·laboració amb l'excel·lent director de fotografia William Lubtchansky. A la metafòrica **Le Pont du Nord** (1981) recupera la conspiració paranoica dels inicis i segueix la mescla de gèneres a priori excloents i la superposició de realitats. A l'**Amour**

par terre *El amor por tierra* (1984) crea un joc d'il·lusions entre dues dones en el sí –un cop més- d'una companyia teatral. A partir d'aquí, Rivette inicia una etapa creativa més prolífica però menys transgressora de la mà del guionista Pascal Bonitzer, amb qui continua treballant fins al final. **Hurlevent** *Cumbres borrascosas* (1985), **La bande des quatre** *La banda de las cuatro* (1986), **La belle noiseuse** *La bella mentirosa* (1991), **Jeanne la Pucelle** *Juana de Arco* (amb banda sonora del català Jordi Savall) o **Haut, bas, fragile** *Alto, bajo, frágil* són films, que mantenen les constants temàtiques de Rivette amb divers grau de complexitat, incorporant el ball i la música com a formes de realitat alternativa i combinant comèdia i drama mantenint la profunditat i seducció en les trames superposades. A **Secret Défense** *Confidencial* (1998), abandona tímidament les entranyes de la creació per crear un *thriller* hitchcockià opriment més afí als cànons del gènere que deixa poc espai als moments lúdics d'altres films i on repeteix col·laboració musical de Savall. El segueix **Va savoir** *Vete a saber* (2001), obra coral inspirada en *La carrossa d'or* de Jean Renoir i amb la lluita dels seus personatges contra el seu passat obscur al centre d'una narració farcida de referències literàries. Un cinema agut, complex i d'una fantasia tractada excepcionalment que continua al llarg de la dècada amb **Histoire de Marie et Julien** *La historia de Marie y Julien* (2003) –tercer film de l'esmentada tetralogia inacabada-, **Ne touchez pas la hache** *La duquesa de Langeais* (2007) i **36 vues du Pic Saint-Loup (Around a Small Mountain)** *El último verano* (2009). Tornem a trobar-hi influència de Lang, l'habitual to oníric, una manifesta sensualitat –afavorida per les protagonistes femenines però escassament explícita– o inspiració en la literatura, una altra de les seves filies, així com elements fantasmagòrics i improvisació actoral.

BULLE OGIER, MUSA DE RIVETTE

Nascuda com Marie-France Thielland, **Bulle Ogier** (Boulone-Billancourt, 1939) va entrar en contacte amb l'avantguardista dramaturg francès Marc'O a inicis dels seixanta, fet determinant en la seva carrera. La seva primera aparició en cinema serà amb *Les idoles* (1968) i un any després protagonitza amb Jean-Pierre Kalfon *L'amour fou* de Rivette, de qui esdevé musa i amb qui treballaria amb continuïtat, tant com actriu com co-guionista (*Céline et Julie vont en bateau* i *Le Pont du Nord*, on la seva filla, Pascale, també participà). Segurament és el seu paper d'obra a *La Salamandra* (1971) d'Alain Tanner el que li atorga el primer reconeixement internacional. També roda amb Barbet Schroeder, el seu marit, *La vallée* (1972), *Maitresse* (1975) o *Trincheurs* (1984). Treballa amb Luis Buñuel a *El discreto encanto de la burguesía* (1972) i amb directors com René Allio, Claude Lelouch, Marguerite Duras, Rainer Werner Fassbinder o Manoel de Oliveira.

Actualment, segueix compaginant el cinema –és especialment reclamada per resalitzadors independents– amb el teatre. La seva darrera interpretació, **Un amour impossible**, s'acaba d'estrenar a París amb Maria de Medeiros com a companya d'escena.

Els dies **18 i 19 d'abril** (20 h i 18.30 h, respectivament), Bulle Ogier visita la Filmoteca per presentar **Le pont du Nord** (1981) i **Duelle (une quarantaine)** (1976), dos dels seus films a les ordres de Rivette. Conversarem sobre la seva duradora relació artística, i repassarem l'àmplia i coherent carrera internacional de l'actriu francesa.

PROGRAMA: CICLE « JACQUES RIVETTE NOUS APPARTIENT »

DEL 18 D'ABRIL AL 23 DE MAIG

Dimarts 18 abril / 20.00 h - Dimarts 22 abril / 19.00 h

Le pont du nord *El pont del nord* JACQUES RIVETTE, 1982. Int.: Bulle Ogier, Pascale Ogier, Pierre Clémenti, Jean-François Stévenin, Benjamin Baltimore, Steve Baès. França. VOSC. 129'

Dues dones en un París insòlit i borgesià participen en un joc perillós, una mena de joc de l'oca en viu, que té la mort com a punt final. Bulle Ogier i la seva filla Pascale protagonitzen aquest film poc conegut i amb el qual el cineasta s'arrisca a explorar, amb una mirada realista, el poder de la fantasia i la paranoia. **Presentació a càrrec de Bulle Ogier el dimarts 18.**

Dimecres 19 abril / 18.30 h – Dijous 11 maig / 21.30 h

Duelle (une quarantaine) JACQUES RIVETTE, 1976. Int.: Juliet Berto, Bulle Ogier, Jean Babilée, Hermine Karagheuz, Nicole Garcia, Claire Nadeau, Elisabeth Wiener. França. VOSC. 121'. Projectió en DCP.

Dues fetilleres immortals mantenen un enfrontament a París. Una creu en la nit, l'altra en la llum. Ambdues ambicionen apoderar-se d'un anell que els hi ha de permetre romandre per sempre en el món dels humans. Un dels films més fantàstics, elegants i evocadors de Rivette. "Només les dones poden ser extraterrestres. Els homes no tenen cap noció de les forces còsmiques que els superen. No entenen res. Vaig partir del cinema negre americà. De films com *The Big Sleep* i de *Cat People* i *I Walked with a Zombie*" (Jacques Rivette). **Presentació a càrrec de Bulle Ogier el dimecres 19.**

Dijous 20 abril / 19.30 h - Dimecres 3 maig / 18.30 h

L'amour fou JACQUES RIVETTE, 1969. Int.: Bulle Ogier, Jean-Pierre Kalfon, André S. Labarthe, Josée Destoop, Dennis Berry, Maddy Bamy. França. VOSC. 252'

La relació entre un director de teatre i la seva esposa i actriu es deterioren a mesura que avancen els assajos de l'obra *Andròmaca*, en què tots dos intervenen. "Aquesta pel·lícula capta els somnis i la desesperació dels seixanta com poques altres, i en surts transformat; és una experiència vital i fílmica alhora. Costa una mica acostumar-se a l'ús obsessiu del temps real i de preses de durada natural per part de Rivette, però l'experiència és hipnòtica i embolcalladora" (Jonathan Rosebaum).

Divendres 21 abril / 17.00 h - Diumenge 23 abril / 21.00 h

L'amour par terre JACQUES RIVETTE, 1984. Int.: Jane Birkin, Geraldine Chaplin, André Dussollier, Isabelle Linnartz, Sandra Montaigu, László Szabó. França. VOSE. 169'

En ocasió d'una representació segons la fórmula del "teatre d'apartament", un autor dramàtic famós descobreix dues actrius joves i els proposa una experiència excitant i perillosa. En aquest film Rivette deixa patent un desig de depuració. El plaer pel joc i la complicitat entre intèrprets i director converteixen aquesta empresa en quelcom fascinant i accessible.

Dimecres 26 abril / 21.30 h - Dissabte 29 abril / 21.45 h

Paris nous appartient JACQUES RIVETTE, 1961. Int.: Betty Schneider, Giani Esposito, Françoise Prevost, Daniel Crohem, Jean-Claude Brialy, François Maistre. França. VOSC. 137'

Rivette va debutar en la direcció amb aquest llargmetratge en què un grup d'intel·lectuals, entre discussions bohèmies, s'enfronta a una possible conspiració internacional que pretén dominar el món, fet que provoca el suïcidi de diversos opositors. Filmat de manera independent al llarg de dos anys, el film reflexiona sobre la realitat, l'artifici, el pessimisme i la paranoia, i els seus efectes en l'afer artístic.

Dijous 27 abril / 17.00 h

La religieuse *La religiosa* JACQUES RIVETTE, 1965. Int.: Anna Karina, Liselotte Pulver, Micheline Presle, Francisco Rabal, Francine Bergé. França. VOSC. 135'

Una jove és obligada a entrar en un convent en contra de la seva voluntat. A partir de la novel·la de Diderot, Rivette narra una història del segle XVIII, però que podria succeir en qualsevol temps i en qualsevol lloc. És l'etern enfrontament entre individu i el poder. Un film que va provocar un gran escàndol a França, on va ser prohibit dos anys. Al nostre país no es va estrenar fins el 1979. El film també es coneix com *Suzanne Simonin, la Religieuse de Diderot*.

Dijous 4 maig / 20.00 h - Diumenge 14 maig / 16.30 h

Va Savoir *Ves a saber* JACQUES RIVETTE, 2001. Int.: Jeanne Balibar, Sergio Castellito, Marianne Basler, Jacques Bonnaffé, Hélène de Fougerolles, Bruno Todeschini. França. VOSC. 160'

Comèdia romàntica que narra un període curt de l'existència de tres homes i tres dones en el qual les seves vides s'encreuen durant una breu aparició a la cartellera de l'obra de Pirandello *Come tu mi vuoi*. "Cinema fresc, simpàtic i lleuger. Barreja de

teatre i realitat, amor i humor, en un producte que genera somriures i optimisme amb els seus embolics" (Noticine.com).

Divendres 5 maig / 17.00 h - Dissabte 13 maig / 19.00 h

Céline et Julie vont en bateau *Céline i Julie van en vaixell* JACQUES RIVETTE, 1974. Int.: Juliet Berto, Dominique Labourier, Bulle Ogier, Marie-France Pisier, Barbet Schroeder, Philippe Clévenont, Jean Douchet. França. VOSC. 192'.

Comèdia d'aventures sota la inspiració de Lewis Carroll i amb què Rivette es va orientar envers un cinema més obertament fantàstic, en el qual les referències a la realitat es desdibuixen en profit d'un imaginari totpoderós. L'acció passa en aquella zona tan apreciada per Cocteau, entre la vigília i el somni; és a dir, de l'altre costat del mirall. La interpretació és un pòquer de dames.

Dijous 18 maig / 17.00 h - Dimarts 23 maig / 20.00 h

Secret défense JACQUES RIVETTE, 1998. Int.: Sandrine Bonnaire, Jerzy Radziwilowicz, Laure Marsac, Grégoire Colin, Bernadette Giraud, Françoise Fabian. França. VOSC. 170'

Una investigadora mèdica descobreix que el seu pare no va morir en un accident, sinó que, presumptament, va ser assassinat per l'home que va heretar la direcció de l'empresa de sistemes de defensa que dirigia el progenitor. Convertida en una Electra moderna, es llança a la recerca de la veritat i a la consumació d'una venjança que la submergirà en territoris d'un drama familiar sòrdid i tràgic. El film també és conegut amb el títol *Confidencial*.

Més informació: www.filmoteca.cat

Amb el suport de:

